

ननुयूपाहवनीयादिवदलौकिकमपिब्रह्मकार्यकारणप्रपंचविशिष्टंविचित्रमेवसर्वतःपाणिपादंतदित्यादिनाशास्त्रेणकार्यशेषतयासमर्थते नचवाच्यंउपासनापरंशास्त्रंनब्रह्मणोवैचित्र्यंप्रतिपादयितुमीष्टेइति देवता
धिकरणन्यायेनदेवताविग्रहादिवत्तद्वैचित्र्यस्यापिअवांतरतात्पर्यविषयतयासिद्धेः नचदेवताविग्रहादेर्व्यावहारिकमेवसत्त्वंनपारमार्थिकंब्रह्मज्ञानेनतस्यबाधादितिवाच्यं सत्ताद्वैविध्यस्याप्रसिद्धेः तस्मात्सर्व
ग्राह्यमात्रंगृह्यते समस्तग्राह्यग्राहकवदाभासतेननुग्राह्यग्राहकस्वरूपंविचित्रं यथाजलसूर्योऽधस्थइवकंपतइवाभासतेननुवस्तुतोऽधस्थःकंपतेवातद्वत्आत्मनोग्राह्यग्राहकाकारत्वंमिथ्येत्यर्थः कुतएतत् यतःसर्वे
द्रियविवर्जितं इंद्रियेतिगुणानामप्युपलक्षणंनहिब्रह्मणिकिंचित्ग्राह्यरूपादिग्राहकंवामनआदिवर्तते अशब्दमस्पर्शमरूपमव्ययं अप्राणोद्यमनाःशुभ्रः यत्तददृश्यमग्राह्यमचक्षुःश्रोत्रंतदपाणिपादमित्यादिशा
योरिवसमवायसंबंधेनकुंडबदरयोरिवसंयोगसंबंधेनवेत्याशंक्यसंबंधंविनैवसर्वभृत्त्वंब्रह्मणइत्याह असक्तमिति ननुव्याहतमेतत्असक्तमितिसर्वभृदितिचेति नैषदोषःनक्षूषरभूमिर्मरीचिकोदकेनसंसक्ताअथ
चतदाधारभूतापिभवतितद्वदेतद्विष्यति नन्वेवंप्रपंचस्यमिथ्यात्वमापततीति तथाचकर्मोपास्तिविधयउपरुध्येरन् न ब्रह्मात्मैकत्वज्ञानेनयावद्वैतंनबाध्यतेतावत्क्रियाकारकादिसर्वव्यवहारस्यसत्यत्वोपगमात्

सर्वेन्द्रियगुणाभासंसर्वेन्द्रियविवर्जितं ॥ असक्तंसर्वभृच्चैवनिर्गुणंगुणभोक्तृच ॥ १४ ॥

प्राणावैसत्यंतेषामेषसत्यमितिश्रुत्यापिप्राणोपलक्षितस्यकृत्स्नस्यप्रपंचस्यव्यावहारिकंसत्यत्वमुक्त्वाततोप्यधिकंपरमार्थसत्यंब्रह्मदर्शितं सत्यत्वंचाबाध्यत्वंतत्किंचित्कालंप्राणानामस्तिब्रह्मणस्तुसार्वदिकमिति
यथाभूपतीनांभूपतिरित्युक्तेऐश्वर्याल्पत्वभूयस्त्वक्तोभेदःस्पष्टएवमिहापिद्रष्टव्यं तस्माद्ब्रह्मणःसविशेषत्वंनिष्कलात्मबोधात्प्रागेवनतूर्ध्वमित्यवश्यंतत्त्वज्ञानेनबाधितुंशक्यमित्यनुपाधिकंब्रह्मनकेनचित्कार्यशेष
संबंधात्सुरवाद्याकारेणपरिणतेषुसत्सुकेवलंतत्प्रकाशकत्वमात्रेणगुणभोक्तृत्वमप्यस्यचिदाभासरूपस्योपपद्यते यथाप्रतिबिंबरूपेणवावुपाधिकृतंचलनादिकंतथाचश्रुतिः ध्यायतीबलेलायतीवेति बुद्धौध्यायं
त्यांतत्रप्रविष्टश्चिदाभासोध्यायतीवविषयान् बुद्धौलेलायंत्यांविषयप्रदेशंगच्छंत्यांसोपिलेलायतीवनतुस्वतोध्यायतिलेलायतिवेतिप्रतिपादयति एतेनअपाणिपादोजवनोपहीतापश्यत्यचक्षुःसशृणोत्यकर्णइ
त्यपिब्रह्मणउपाधिगुणानुगुण्यभजनशक्तिमत्त्वेनैवव्याख्येयं अयमपादोपिपादेजववतिजववान्भवतीति अंधोमणिमविददित्यादिकंवचनजातंचात्रानुसंधेयं तस्माद्युक्तमुक्तंनिर्गुणंगुणभोक्तृचेति भाष्येतुनि
गंसत्वादिगुणरहितमपितेषांगुणानांसुरबहुःखमोहात्मकत्वेनपरिणतानांभोक्तृचउपलब्धचेतिव्याख्यातं ॥ १४ ॥